

24.24x34.62	1/3	עמוד 20	הדור	21/11/2025	96025945-0
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונו - 80790					

הלב במרכז :

הלב במרכז

20.09x27.12	2/3	עמוד 21	הדור	21/11/2025	96025946-1
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונו - 80790					

הלב במרכז :

צילום: יונתן סינדל/פלאש90, באדיבות ארכיון תאגיד השידור הציבורי

הרב יואל בן נון

מחנך, ממייסדי ישיבת הר עציון,
מראשוני תלמידיו של הרב צבי יהודה

טעם ואין בהן ריח. ככה קיבלתי את הקשר האישי עם הרב צבי יהודה, ואת ההבנה העמוקה של מה זה כלל ישראל. הרגע שבו מורי ורבי לא היה מסוגל להישאר עוד רגע אחד בקהל האתרוגים - נחרט בי".

לאחר חודש ניגש הרב בן נון לרב צבי יהודה ושאל אותו מה עושה תמונתו של הרצל בין תמונות הרבנים. "הוא אמר, 'אותו שלח הקדוש ברוך הוא להתחיל להוציא אותנו מתוך הגלות שלנו'. עד אז לא שמעתי דיבורים כאלו. ראיתי תמונות של הרצל ותמונות של רבנים, אבל אף פעם לא ביחד, כשהרבנים מקיפים את הרצל. בזכות הרב צבי יהודה התחלתי לקרוא בכתבי הרצל, וגיליתי דמות אחרת לגמרי מזו שרגילים לדבר עליה. בנאום בקונגרס הציוני הראשון הוא אמר 'שובנו אל היהדות קודם לשובנו אל ארץ היהודים, אנחנו הבנים שיצאו וחזרו'. לא נחשפים לצד הזה בהגותו, תמיד מדברים רק על ההתרחקות שלו".

איך הישיבה השפיעה על מי שאתה היום?
"הרב העיקרי שקיבלתי מהישיבה הוא שהתורה מתחילה בתנ"ך. אחד מתנאי הקבלה של הרב קוק לשיבה המרכזית העולמית היה ידיעת תנ"ך. בניתי עולם שלם שבו הגמרות והמדרשים מתחילים בתנ"ך, ובזכותו מבינים אחרת סוגיות שאי אפשר להבין כלל בלעדיו. אני חושב שתורת ארץ ישראל פירושה להתחיל את לימוד התורה בתנ"ך".

ומאז להיום, מה האתגר הכי גדול שעומד בפנינו עכשיו?

"האחדות בעם ישראל, ומתוך כך גם אחדות העם עם ארצו. נושא הריבונות היהודית ביהודה ושומרון להגע צף ועלה, ופתאום נדחק הצידה. אני עוד זוכר את מלחמת ששת הימים. הרב צבי יהודה היה עמוק בתוכי, וזכיתי להילחם עם הצנחנים בירושלים. בששת הימים רגליי עמדו על הר הבית. אבל חשוב לזכור שזה היה אחרי שבפעם הראשונה בתולדות הציונות קמה ממשלת אחדות לאומית. זה אולי לא החזיק מעמד הרבה זמן, אבל הנס הגדול של המלחמה קרה אחרי שקמה ממשלת אחדות לאומית. לנו נשאר רק לשאול את עצמנו: איך חוזרים לזה?"

← "התאהבתי ברב קוק בגיל 12", מספר הרב יואל בן נון. "כל שבוע הגיע לביתנו העיתון 'פנים אל פנים', והדבר הראשון שעשיתי כשקיבלתי אותו היה לקרוא על 'האיש נגד הזרם'. כבר אז החלטתי שאלמד בישיבת מרכז הרב". הרב בן נון החל לקרוא קטעים מספרי "אורות" עוד בהיותו תלמיד תיכון, ובגיל 17, לאחר שסיים את

חוק לימודיו, עשה דרכו לישיבה. אחת החוויות המעצבות הראשונות שלו התרחשה לאחר ארבעים יום וארבעים לילה, במוצאי יום הכיפורים. "כולם עטו על הרב צבי יהודה ולא היה אפשר להגיע אליו, אך החלטתי שלא אחזור לביתי בחיפה בלי להיפרד ממנו. בסוף הלכתי לישון, ובבוקר הגעתי לביתו".

כשדפק על הדלת, גילה שבדיוק חיפשו מישהו שילווח את הרב לשיעור שהיה צריך להעביר. הם יצאו יחד ועברו בדרך בכיכר השבת בירושלים, שבאותו זמן התקיימה בה אספה גדולה של "אגודת ישראל". כשהגיעו לשם, מצא את עצמו הבחור הצעיר בולט בנוף. "כולם עוטים חליפות, הרב צבי יהודה לבוש כמותם, ורק אני עם סנדלים, ציציות בחוץ וכיפה סרוגה".

אבל זה לא היה עיקר השיעור שלמד הרב בן נון באותם רגעים. "עמד שם נואם ודיבר על 'קהל האתרוגים', שיש בהם תורה ויש בהם מצוות. הרב צבי יהודה הודיע, הוא תפס אותי ביד ומשך אותי החוצה משם, בכוח, ואני מדבר על זמנים שבהם רגליו כאבו. 'במה הקיפו את המזבח?' הוא אמר לי. הקפת המזבח, כידוע, נעשתה בערבות. אין קהל אתרוגים. איזו מצווה אפשר לעשות באתרוגים? אם אתה לא מחבר אותם עם כלל ישראל, עם לולבים וערבות - אז לא קיימת את המצווה. יש מין אחד שיש בו מצווה, ואלו הערבות, שאין בהן

קשה להפריז בהשפעתה של ישיבת מרכז הרב על הציונות הדתית ועל החברה הישראלית. החותם שהותירה לא מסתכם ברשימת המוסדות שקמו מתוכה או בתפקידים הרבים שאליהם הגיעו בוגריה. היא הייתה, ועדיין, באר שממנה שתר תנועות ורעיונות, מקום שבו נטבעה שפה של חינוך והנהגה. בין כתליה של הישיבה לומדים גם היום כ-600 תלמידים שממשיכים לשאת את מורשת הרב אברהם יצחק הכהן קוק.

שלושה מבוגריה - הרב שי פירון, הרב יאיר גובר והרב יואל בן נון, שחבשו בעבר את הספסלים הללו והמשיכו כל אחד לדרכו הייחודית, חוזרים אל הרגעים המיוחדים בישיבה, אל דמויות המופת שבצילן למדו, ואל החלקים בה שעיצבו את דרכם.

אנחנו רוצים לדעת - למה הרב יואל בן נון הוא אחד האנשים החשובים ביותר בתנועתנו?

19.84x27.54	3/3	עמוד 22	הדור	21/11/2025	96025947-2
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציורו - 80790					

הלב במרכז :

צילום: אהוד דהן, קרן נפני

הרב יאיר אברהם

ראש הישיבה לצעירים, לשעבר ר"מ שיעור א' במרכז הרב

ועונה. כשגדול בתורה שומע שאלה וחוזר ללמוד את הסוגיה לפני שהוא עונה עליה - זה שיעור חשוב". לדבריו, חידושה של ישיבת מרכז הרב היה בתורה "שמכוונת אל כל האישיות, לא רק האינטלקטואלית. הישיבה היא החיים. אני ממשיך להגיע וללמוד כי אני מקבל חיים מהקשר עם הישיבה. מהמפגש עם התלמידים, עם הגודל. אפילו הקירות - המפגש עם מה שהם ספגו מרום אותך".

לשאלתי איך אפשר להתגבר על הקיטוב בחברה הישראלית, הרב מספר על מפגשים שקיים עם טייסים ואנשים מהצד השני של המפה הפוליטית: "דווקא בגלל שאנחנו כל כך קשורים זה לזה, מחוברים כמו משפחה, מגיעים הטונים הגבוהים והכעסים, שמעידים על דאגה ואחריות. את הטוב שאני מאמין בו אני אשתדל לקדם, אבל זה לא סותר את האהבה למי שחושב אחרת. הקדוש ברוך הוא יסייע למי שהוא ירצה לסייע. אני לא כועס על יהודי שחושב אחרת ממני. אם הרבה יחשבו ככה ויפעלו ככה, הקיטוב יתמעט".

לדעת מה קורה בכל חדר, לדאוג מהגדול ועד הקטן".

האכפתיות לא הייתה עניין של תפקיד בלבד, אלא ביטוי של אישיות נדירה. "כשנולד לי ילד הרגשתי צורך לספר לו, לא רק כדי לקבל ברכה, אלא כדי לחוש את ההתעניינות. הוא לא הסתפק ב'שתוכו לגדלו', אלא התעניין בפרטים". לצד הרגישות, הרב גובר וזכר את הכבוד שהפגין ר' אברהם כלפי רבנים אחרים: "פעם הזמינו את הרב ישראלי והציגו אותו בתור 'הרב ישראלי'. ר' אברהם דפק על הסטנדר והוסיף: 'הגאון'". הוא מוסיף, בנענוע: "זכינו לראות התנהלות של אדם גדול. זו התורה שבכתה אותנו. לראות אותו הולך כל שבועות ברגל מהישיבה לכותל, זה שיעור לחיים".

מה אתה זוכר במיוחד מהישיבה?

"את הדרך שבה היו מתייחסים לשאלות שלנו", מספר הרב גובר. הוא נזכר באופן מיוחד ברב שאול ישראלי זצ"ל: "כל פעם ששאלתי אותו שאלה בלימוד הוא אמר לי לבוא מחר, כי הוא צריך להתבונן. למחרת הוא היה ניגש אליי

"עברתי לישיבה כי הרגשתי שאני רוצה לפרוש כנפיים ולהיפגש עם גודל, בתקווה להידבק בו ולהמשיך אותו", מספר הרב יאיר גובר, שעבר מקדומים למרכז הרב בקיץ תשמ"ה. אחת הדמויות שהותירו עליו רושם עמוק הייתה הרב אברהם שפירא זצ"ל, שמוכר בכינויו 'ר' אברום'. "הוא סיפר לי פעם: 'גמרתי מסכת אחת, והייתי כל כך סקרן, אז למדתי גם את השנייה והשלישית'. היה לו חשוב שלא נסתפק במה שאנחנו יודעים, שנמשיך לחקור ולשאוף תמיד קדימה". היו לו דרכים מיוחדות לדחוף ולעורר תלמידים. הרב גובר נזכר איך כשאמר דבר תורה במסיבת חנוכה בשיעור ה', הרב ניגש ואמר לו: "צריך לכתוב את הרעיון הזה, שימשיך הלאה".

השפעתו של ר' אברום שפירא על הרב יאיר גובר ניכרת לאורך כל חייו, והיא זו שנטעה בו את הרצון לעסוק בחינוך. "המפגש עם גודל של תורה מחדד לאדם את האות המיוחדת שלו, את תפקידו ואת המקום שבו יש לו סייעתא דשמיא", אומר הרב גובר. הוא נזכר כיצד הפנה לר' אברום נערה עם שאלות בעבודת ה', וכשנכנס לביתם, קידמה אותו הרבנית באמירה: "או, המחנך הגיע". דמותו של ר' אברום נצרכה בו כראש ישיבה שידוע לרדת לעומק הפרטים: "הוא האמין שראש ישיבה צריך

"כשנולד לי ילד הרגשתי צורך לספר לו, לא רק כדי לקבל ברכה, אלא כדי לחוש את ההתעניינות. הוא לא הסתפק ב'שתוכו לגדלו', אלא התעניין בפרטים".

הרב פי פירון

מחנך, ראש ישיבה, שר החינוך לשעבר

הזיכרון הראשון של הרב פי פירון מהישיבה הוא של עוצמה בלתי נתפסת. "אולם ענק, עמוס בתלמידים, הכול היה שם בגדול. לא שמעת במקומות אחרים קול תורה חזק כל כך, במובן הכי פשוט של המילה", הוא מתאר. לצד העוצמה, התקיים עיסוק תמידי ברוח: "הייתה שם תחושה של קודש, מתח רוחני וערכי גדול מאוד שקשה לתאר. גם בירידה לארוחת הצהריים, אף פעם לא הייתה שיחה על דברים בטלים.

"אני עדיין יכול לראות מול עיניי את הפנים של הרב צוקרמן זצ"ל כשהוא מתפלל תפילת עמידה, את התור של האנשים שרוצים להתייעץ עם הרב אלישע וישליצקי, ואת רב אברום שפירא נכנס לבית המדרש כמו רוח סערה", נזכר הרב פירון בחיוך. "חלק גדול מהאנשים שלמדו בישיבה בשנים האלו הם האנשים שמובילים היום את עולם

הרבנות. זה היה כור גרעיני של אנשים גדולים. כשהרב פירון נשאל מה יצר את תחושת הגדלות הזו, הוא משיב: "רצינות, תודעת שליחות, ומעין 'תיבת נוח'. בלי שאף אחד אמר את זה, הייתה תודעה שמכאן צומחים אנשים גדולים. חוויתי שילוב מיוחד של פשטות וגדלות".

איך תקופת הלימוד בישיבה משפיעה על מי שאתה היום?

"הרב קוק היה, ועודנו, הבית שלי. חלק מרכזי מחיי אומנם אני פתוח ללימוד בזרמים נוספים, אך בסופו של דבר, משם יוצאים בבוקר ולשם חוזרים בלילה. הדרך עוברת בחסידות, מחשבה וחוכמת העולם, אבל התודעה היא של תלמיד של הרב קוק".

הרב פירון מתייחס גם לחברות שנקרמה בין כותלי הישיבה והפכה לעוגן משמעותי: "בישיבה הכרתי את מי שהפכו לחבריי ושותפיי. כמובן שכל אחד נפתח בהמשך חייו לעולמות נוספים והתעצב בדרכו. מי שדומה למי שהיה בשיעור א', פספס משהו בהזמנה של הקדוש ברוך הוא. ש'בכל יום יהיו בעיניך כחדשים'. אבל הבסיס, נקודת המוצא,

העומק והכמיהה לשליחות - הגיעו ממרכז הרב". כשהוא נשאל איך להתמודד עם הקיטוב החברתי, הוא מבקר את הניסיון להגיע לפשרות שטחיות: "בזבזנו הרבה מאוד שנים בלחפש הסדרים במתכונת הסטטוס-קוו, במקום להתווכח - ולכתוב ביחד את הסיפור המשותף היהודי-ישראלי-ציני של כולנו. אנחנו לא מחפשים פשרה או 'פוס משחק' של ילדים, אלא לספר את הסיפור הישראלי-היהודי-ציני עצמו. סיפור שלא סיפרנו עד היום, כאשר כל קבוצה ומגזר סיפרו רק את הסיפור שלהם. בדור הזה אנחנו לא צריכים לחזור לסטטוס-קוו של בן-גוריון, אלא להחליט ביחד מה פירוש הצירוף 'מדינה יהודית'".

אחת מדרכי הפעולה שהרב פירון מציע, מתייחס לשיתוף פעולה בשדה הפוליטי: "במפלגת התחיה, היו מרן הרב צבי יהודה יחד עם אנשים שאינם דתיים, מתוך אמירה שבשביל ארץ ישראל צריך ואפשר להיות ביחד. האם בשביל עם ישראל זו לא סיבה מספיק טובה?"

מה המסר שיש לך לדור שלנו?

"מהישיבה למדתי להיות חיים של שליחות ולשאוף לגדלות. לא לוותר לעצמך, לרצות להיות הכי הכי שאפשר - בלימוד, במעשה, במחשבה, בעזרה לזולת. לא להיות בינוני או להסתפק בחצי דרך. אין משמעות לחיים ללא שליחות".

"א' שדומה לא' שהיה בשיעור א', פספס משהו בהזמנה של הקדוש ברוך הוא"